

«Lønne seg å jobbe» eller straffe seg å være arbeidsløs?

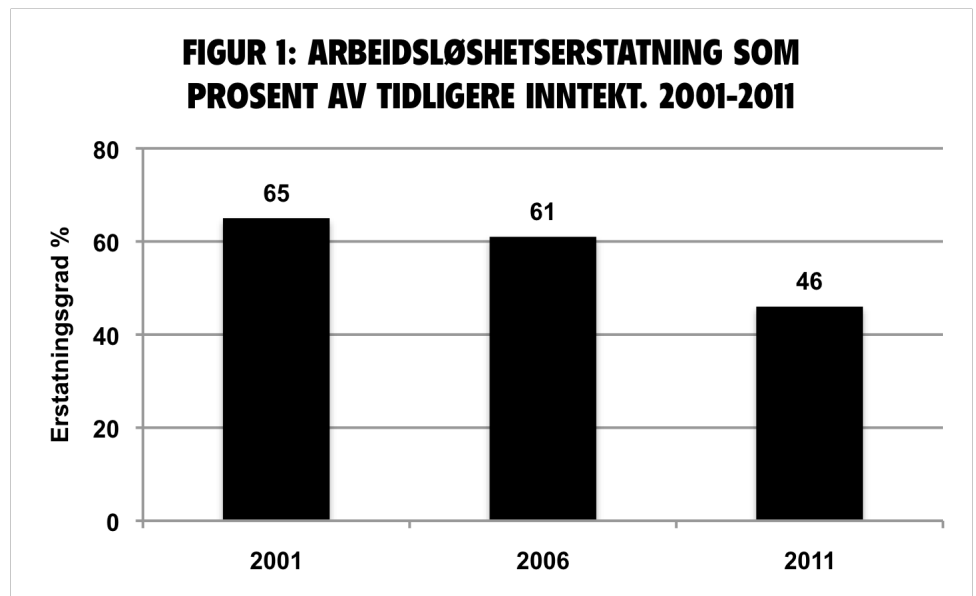
29.mai 2013

Endringer under den blå regjeringen Reinfeldt:

- Utbetalingen til arbeidsløse er falt fra 61 prosent av lønn til 46 prosent, i gjennomsnitt (OECDs tall for enslige uten barn).
- Regjeringen gir skattestraff til alle som ikke er i jobb (såkalt jobb-skattefradrag til de med jobb).

- Arbeidsløsheten har økt markant og andelen uten arbeid i mer enn to år er doblet.

- Andelen arbeidsløse som mottar erstatning har sunket fra 80 prosent i 2006 til under 40 prosent i 2011.

KILDE: OECD.¹

«DET MÅ LØNNE SEG Å JOBBE»

- Den blå regjeringen Reinfeldt har, under slagordet «det skal lønne seg å jobbe»², forverret den økonomiske situasjonen for mange av Sveriges 450.000 arbeidsløse.

DYRERE Å VÆRE I FARESONEN

- Svensk arbeidsløshetsstrygd er, ulikt Norge, basert på medlemskap i «A-kasser». Regjeringen innførte mer *graderte* avgifter til A-kassan, slik at ansatte med høy risiko for arbeidsløshet må betale mer.

- Mens en ansatt innen finans og forsikring betaler 85 kroner i måneden for A-kasse, må bygningsarbeidere betale 235 kroner og an-

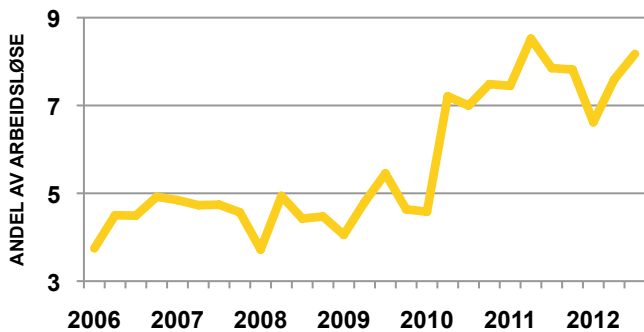
satte innen hotell og restaurant 390 kroner.³

- Tilleggsstraffen for ansatte i bransjer med høy arbeidsløshet hadde ifølge regjeringen som siktemål å «forbedre insitamentene for tilbakeholdenhet i lønnsdannelsen.»⁴

FÆRRE MED DEKNING

- De nye kostnadene ble for høye for mange. I tillegg har andre innstramminger ført til at bl.a. mange unge, deltidsarbeidende og studenter ikke lenger har rett til erstatning.⁵ Nær en halv million svensker forsvant ut av A-kassene fra slutten av 2006 til 2008.⁶

FIGUR 2: ANDEL ARBEIDSLØSE UTEN ARBEID I MER ENN TO ÅR. 2006-2012

KILDE: Statistiska centralbyrån.⁸

● Blant registrerte arbeidsløse høsten 2011 var kun 40 prosent omfattet av en arbeidsløshetsforsikring, ned fra 80 prosent i 2006.⁷

LAVERE UTBETALINGER

● Samtidig har det maksimale kronebeløpet for dagpenger ligget fastlåst siden 2002. I samme periode har inntektsveksten vært på omtrent 25 prosent.

● Resultatet av alle endringene er at kompensasjonsgraden for arbeidsløse i Sverige har falt dramatisk. I 2001 lå Sverige på 6. plass i OECD og foran Norge. I 2009 var Sverige nede på 26. plass, langt etter Norge (OECDs tall for barnløse enkeltindivider).

● I 2001 utgjorde dagpengene i Sverige i gjennomsnitt 67 prosent av tidligere inntekt. Da Reinfeldt tok makten var nivået 61 prosent. I 2011 var nivået nede på 46 prosent, ifølge OECDs tall for aleneboende arbeidsløse uten barn (se Figur 1). For Norge har samme tall ligget stabilt på 64 prosent i hele perioden.

● For par med barn er fallet mindre dramatisk, bl.a. på grunn av barnetillegg i ytelsen. Gjennomsnittlig kompensasjon for disse ble

reduisert fra 79 prosent i 2006 til 70 prosent i 2011.⁹

SKATTESTRAFF FOR ARBEIDSLØSE

● Den blå regjeringen har innført en skatteregel som gir tusener i skattelette til alle som har jobb, men ikke til de sykmeldte, uføre og arbeidsløse. I praksis er dette en skattestraff for alle som mister jobben.

FLERE VARIG ARBEIDSLØSE

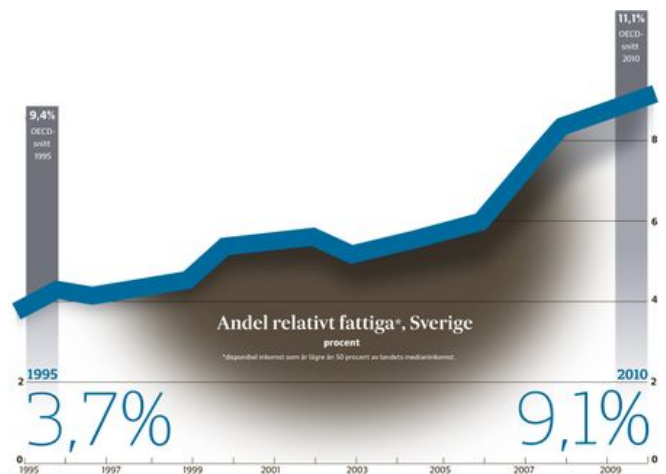
● Regjeringen kaller sin politikk «arbeidslinjen,» men arbeidsløsheten har økt fra 6,5 prosent da de blå tok over til 8,5 prosent i mars 2013.¹⁰

● I samme periode er andelen svært langvarig arbeidsløse (over to år) mer enn doblet (se Figur 2).

ØKENDE FATTIGDOM

● I praksis har den teoretiske arbeidslinjen med slagordet «det skal lønne seg å jobbe» ført til hardere tider for syke og arbeidsløse og økende ulikhet mellom rik og fattig.

● Nærmere 10 prosent av svenskerne lever nå under den OECD-definerte «fattigdomsgrense» (under 50 prosent av medianinntekt) og veksten i slik fattigdom skjøt i

KILDE: OECD, Svenska Dagbladet.¹¹

været da Reinfeldt tok makten (se Figur 3).

● Den økende fattigdommen skyldes i stor grad regjeringens tiltak mot syke og arbeidsløse, som ifølge Statistiska Centralbyrån har *dårligere økonomi* i 2013 enn da de blå kom til makten i 2006. De henger ikke bare stadig lengre etter andre, men går faktisk ned i inntekt.¹²

NORSKE FORSLAG:

● Høyre vil «gå igjennom dagens skatte- og velferdsordninger for å sikre at de oppmuntrer til aktivitet og arbeid – det må lønne seg å arbeide».

● Frp vil «gjennomgå offentlige ytelser slik at de stimulerer til økt arbeidsdeltakelse».

● Frp vil «avvikle fagforeningsfradraget og erstatte dette med en generell skattelette for alle.»

NOTER

- 1 OECD ([kilde](#)).
- 2 Regeringens proposition 2006/07 ([kilde](#)).
- 3 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ([kilde](#)).
- 4 Utredarna ([kilde](#)).
- 5 Handelsanställdes förbund ([kilde](#)).
- 6 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ([kilde](#)).
- 7 Arbetslöshetskassornas Samorganisation ([kilde](#)).
- 8 Statistiska centralbyrån ([kilde](#)).
- 9 OECD ([kilde](#)).
- 10 www.ekonomifakta.se
- 11 Svenska Dagbladet ([kilde](#)).
- 12 Statistiska centralbyrån ([kilde](#)).